

การประชุมสุดยอดแบบทวิภาคี : หนทางของอาเซียนสู่บูรณาการภูมิภาค

นางสาวอุษา จีรพงศ์

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2527

ISBN 974-564-516-8

009616

118339165

Bilateral Summitry : An ASEAN Way towards Regional Integration

Miss Usa Chirapongse

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Political Science

Department of International Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การประชุมสุดยอดแบบทวิภาคี : ทนทางของอาเซียนสู่บูรณาการ
ภูมิภาค
โดย   นางสาวอุษา จิรพงศ์
ภาควิชา   ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิตา ศุกรเสพย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

สุประคิม ฐนาค
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิม ฐนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

กฤษณา อภินันท์
.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา อภินันท์)

ดร.วินิตา ศุกรเสพย์
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิตา ศุกรเสพย์)

ดร.อภิญา รัตนมงคล
.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อภิญา รัตนมงคล)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

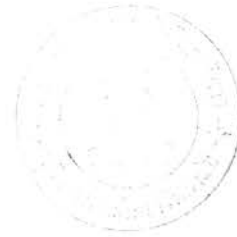
หัวข้อวิทยานิพนธ์   การประชุมสุดยอดแบบทวิภาคี : หนทางของอาเซียนสู่บูรณาการ
ภูมิภาค

ชื่อ   นางสาวอุษา จิรพงศ์

อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิดา ศุกร เสงฆ์

ภาควิชา   ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ปีการศึกษา   2527

บทคัดย่อ

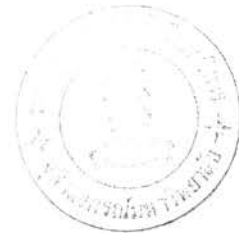
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ศึกษาถึงการประชุมสุดยอดทวิภาคีระหว่างผู้นำประเทศ
อาเซียน นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1968 ถึงปี ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2511-2525) รวม
ระยะเวลา 15 ปี ซึ่งพบว่า การประชุมดังกล่าวเป็นกลไกนอกโครงสร้างของอาเซียน
ที่มีส่วนช่วยความก้าวหน้าในความร่วมมือของอาเซียน เป็นส่วนรวมทั้งในทาง เศรษฐกิจ
สังคมและการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสร้างความเข้าใจในทัศนะของกันและ
กัน ตลอดจนมีส่วนในการแก้ปัญหาที่มีความอ่อนไหวและซับซ้อน ซึ่งแก้ไขได้ยากโดย
กลไกตามโครงสร้างของอาเซียน

นอกจากนั้น การประชุมทวิภาคีระหว่างผู้นำซึ่งอาจมีขึ้น เมื่อใดก็ได้ตามความ
จำเป็นได้เข้ามาทดแทนช่วงห่างในการประสานนโยบายสำคัญ ๆ ระหว่างประเทศสมาชิก
เพื่อให้สามารถดำเนินการไปได้อย่างทันต่อเหตุการณ์ ในขณะที่กลไกประจำตามโครงสร้าง
สร้างอันเป็นทางการที่มีอำนาจหน้าที่ในการวางนโยบายของอาเซียนคือ การประชุม
ประจำปีระดับรัฐมนตรี (Annual Ministerial Meeting) ซึ่งเป็นการประชุม
ระหว่างรัฐมนตรีต่างประเทศ และการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจ (Meeting of
Economic Ministers) มีขึ้นเพียงปีละ 1 ครั้ง และ 2 ครั้งตามลำดับ บทบาท
ของการประชุมระหว่างผู้นำสองฝ่ายในลักษณะนี้ เห็นได้จากสถิติความถี่ของการประชุม
ดังกล่าวในแต่ละปี ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของการประชุมทวิภาคีกับปัญหาความ

ขัดแย้งระหว่างประเทศสมาชิก และสถานการณ์ระหว่างประเทศในช่วงเวลานั้น ๆ

การประชุมทวิภาคีระหว่างผู้นำดังกล่าว ได้กลายเป็นแนวทางหนึ่งในการสื่อสารกันระหว่างประเทศสมาชิกที่มีประสิทธิภาพ โดยมีค่านิยมที่คล้ายคลึงกันของผู้นำเป็นพื้นฐาน ช่วยส่งเสริมและสัมพันธ์กับความร่วมมือส่วนภูมิภาคที่มีลักษณะ เฉพาะและอาจเรียกได้ว่าเป็น "วิถีทางแบบอาเซียน" (ASEAN Way)

Thesis Title   Bilateral Summitry : An ASEAN Way towards
   Regional Integration
Name   Miss Usa Chirapongse
Thesis Advisor   Assistant Professor Vinita Sukrasep Ph.D.
Department   International Relations
Academic Year   1984

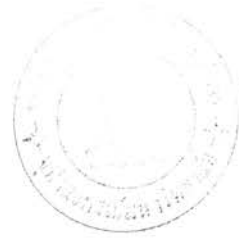
Abstract

This thesis studies and analyzes the role of bilateral meetings between heads of governments of the ASEAN countries from 1968 up to 1982, a period of 15 years. The study finds that these extra-structural and uninstitutionalized dialogues between ASEAN government leaders have contributed substantially to the general cooperation among ASEAN as a group in the economic, social and political spheres, and in particular to the enhancement of mutual understanding among the countries. At times, such bilateral summits have even been partially responsible for the solution of problems of which sensitivity and complexity would have rendered group discussions under the formal structure of ASEAN highly difficult.

Furthermore, the formal policy-making mechanism known as the Annual Ministerial Meeting and the Meeting of Economic Ministers which are normally held once and twice a year respectively have been too infrequent to adequately coordinate some important

policies among ASEAN. Thus, bilateral summits, called whenever deemed necessary by the parties concerned, have secured to resolve this shortcomings. The study also shows positive relationship between the frequency of such bilateral meetings and the problems or conflicts among member states as well as the international situation during the same period of time.

Such form of bilateral meetings has developed into a very effective mode of communications among ASEAN member countries. At its foundation are common cultural backgrounds and values of the leaders. The similarity of values as well as interests has in turn helped to promote and shape regional cooperation and collaboration in such a distinct way which has often been referred to as "the ASEAN Way".

ช

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้โดยได้รับความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิมิตา ศุกรเสพย์ ท่านอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ในการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และทางแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้ศึกษาอย่างหาค่ามิได้ รวมทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร. กุสุมา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิญญา รัตนมงคลมาศ กรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำแก้ไขอันมีคุณค่าแก่ผู้ศึกษาอย่างมาก ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ ดร. ประชา คุณะเกษม อธิบดีกรม เศรษฐกิจ และ ดร. สุขุม รัชมิหัต รองอธิบดีกรมอาเซียนแห่งกระทรวงการต่างประเทศ รวมทั้ง ทัพนาวา Air Marshal Soebambang เอกอัครราชทูตอินโดนีเซีย ประจำประเทศไทย และ Mr. Toh Hock Ghim ที่ปรึกษาสถานเอกอัครราชทูต สิงคโปร์ประจำประเทศไทยที่ได้ให้ความร่วมมือและความกรุณาให้ผู้ศึกษาได้มีโอกาส เข้าพบสัมภาษณ์ ทำให้งานการศึกษานี้ลุล่วงไปได้ตาม เป้าหมาย

ท้ายสุด ผู้ศึกษาขอมอบความดีทั้งหมดของงานการศึกษานี้แก่สมาชิกทุกคน ในครอบครัว ผู้ซึ่งสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาตลอดมา.

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ฎ

บทที่

1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญในการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	4
สมมติฐาน	4
วิธีการค้นคว้าวิจัย	4
แนวความคิดและทฤษฎีการรวมตัว	5
การเสนอเรื่อง	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
2 ภูมิหลัง วัตถุประสงค์ และโครงสร้างของอาเซียน	12
ภูมิหลัง	12
วัตถุประสงค์ของสมาคมอาเซียน	22
โครงสร้างของอาเซียนโดยสังเขป	23
3 บทบาทของการประชุมสุดยอดแบบทวิภาคี	29
3.1 ความร่วมมือระดับภูมิภาค	39
3.2 ปัญหาภายในระหว่างประเทศสมาชิก	48
3.2.1 ปัญหาระหว่างมาเลเซียและฟิลิปปินส์	49
3.2.2 ปัญหาระหว่างมาเลเซียและไทย	58

	หน้า
3.2.3 ปัญหาระหว่างมาเลเซียและสิงคโปร์	62
3.2.4 ปัญหาระหว่างมาเลเซียและอินโดนีเซีย	64
3.2.5 ปัญหาระหว่างอินโดนีเซียและสิงคโปร์	67
3.3 การปรึกษาหารือกัน เกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศ	71
3.4 ปัญหาความมั่นคง	81
3.5 การเปลี่ยนแปลงในการ เมืองระหว่างประเทศซึ่งมีผลกระทบ ต่ออาเซียนและภูมิภาค	93
3.6 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดองค์การ	102
4 บทสรุป	107
บรรณานุกรม	114
ประวัติผู้เขียน	121

สารบัญตาราง

	หน้า
ข้อมูลที่ 1	31
ข้อมูลที่ 2	32
ข้อมูลที่ 3	34
ข้อมูลที่ 4	34
แผนภูมิที่ 1	36
แผนภูมิที่ 2	49
แผนภูมิที่ 3	92